

складання протоколів про вчинення адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією, НАЗК складає протоколи щодо службових осіб, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище (перелік зазначено у ст. 50 Закону України «Про запобігання корупції»), а щодо інших осіб - Національна поліція. Змінено форму урядування організації діяльності НАЗК з колегіальної на одноосібну, посиливши гарантії його незалежності.

Котляр Наталія Василівна, слухач

навчально-наукового інституту
заочного та дистанційного навчання
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: доцент кафедри
публічного управління та адміністрування
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент
Плугатир М. В.

ІНОЗЕМНИЙ ДОСВІД ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Чинники успішної протидії корупції вже давно відомі та апробовані міжнародною спільнотою. Це, насамперед, відкритість влади, прозорість та розумність процедур прийняття державних рішень, дієві механізми контролю за діяльністю державних органів з боку громадянського суспільства, свобода слова, свобода та незалежність засобів масової інформації. Головною лінією політики Української держави, спрямованою на інтеграцію України до світового співтовариства, наближення українського законодавства до міжнародних стандартів, є імплементація важливих положень міжнародних договорів у такій принципово нагальній сфері, як боротьба з корупцією [1, с.3]. Багатьом країнам, досить «чистим» з точки зору корупції (за рейтингом корумпованості), вдалося створити ефективний механізм протидії корупційним проявам. До таких країн слід віднести: Фінляндію, Данію, Нову Зеландію, Ісландію, Сінгапур, Швецію, Канаду, Нідерланди, Люксембург, Норвегію, Австралію, Швейцарію, Велику Британію, Австрію, Ізраїль, США, Чилі, Ірландію, Німеччину та ін. Усі вони мають деякі особливості в організації антикорупційної діяльності, але спільними для них є: бажання організації активної протидії корупційним проявам; створення відповідної правової бази; залучення до протидії корупційним проявам громадських організацій.

Корупція, по-перше, усвідомлюється урядом цих країн як серйозна проблема національної безпеки. Вона розглядається як зовнішня, так і внутрішня загроза [2, с. 15].

Розглянемо досвід окремих країн Європи та світу, які ефективно ведуть боротьбу з корупцією. Наприклад, система протидії корупції у Нідерландах включає такі процедурні та інституціональні заходи, як:

постійна звітність та гласність у питаннях виявлення корупції і обговорення наслідків - покарання за корупційні дії. Щорічно міністр внутрішніх справ доповідає парламенту про виявлені факти корупції та вжиті заходи щодо покарання осіб, причетних до корупції [3, с. 54]

Якщо розглянути досвід боротьби з корупцією у Німеччині та Словаччині, то він свідчить про ефективність залучення громадськості для боротьби з корупцією. Зокрема, відомство кримінальної поліції федеральної землі Нижня Саксонія впровадило прийом анонімних повідомлень від громадян про економічні злочини. Таке рішення було прийнято за результатами пілотного проекту, під час якого за чотири місяці до вищезазначеного спецпідрозділу, який складається всього з 9 працівників прокуратури та 33 поліцейських, надійшло 184 повідомлення. Карні справи було відкрито у 124 випадках, з яких 30 % стосується справ щодо корупції [4, с. 112].

Досить розгалуженим у сфері боротьби з корупцією є національне законодавство Великобританії, оскільки певні норми матеріального права, які стосуються правовідносин, що виникають унаслідок вчинення тими чи іншими посадовими особами корупційних дій, можуть міститися у різних актах. З огляду на те, що законодавство у цій сфері не є кодифікованим, існувала певна складність його застосування правоохоронними органами Великобританії. Сьогодні у цій країні відбувається оновлення антикорупційного законодавства, і перш за все скасовується парламентський імунітет від відповідальності за діяння, що містять ознаки корупційних.

Базовою складовою успішної протидії корупційним проявам є належне антикорупційне законодавство. У вузькому розумінні антикорупційне законодавство - це закони та інші нормативно-правові акти, які встановлюють спеціальні законодавчі положення щодо запобігання корупції, визначають ознаки корупційних правопорушень та відповідальність за їх вчинення, регулюють діяльність державних органів чи їх спеціальних підрозділів, до компетенції яких належить протидія корупції, координація такої діяльності (контроль) та нагляд за нею [3, с. 36]

Аналізуючи результати спільних угод держав у сфері протидії корупції, слід особливу увагу звернути на Конвенцію Об'єднаних Націй щодо протидії корупції. Цей юридичний акт є результатом спільних міжнародних домовленостей, в якому складені ключові положення, необхідні в практичній діяльності щодо протидії корупційним проявам.

Зокрема, у преамбулі цієї Конвенції вказується на необхідність реагування на загрози, які складає корупція, результатом якої є брак стабільності і безпеки суспільства, а тим самим вона приносить шкоду демократичним інституціям, етичним цінностям і справедливості, а також загрожує повноцінному розвитку правової науки. Зокрема зазначено, що держави учасниці цієї Конвенції, стурбовані серйозністю породжуваних корупцією проблем і загроз для стабільності й безпеки

суспільств, що підриває демократичні інститути й цінності, етичні цінності й справедливість та завдає шкоди сталому розвитку й принципу верховенства права; зв'язками між корупцією та іншими формами злочинності, зокрема організованою злочинністю й економічною злочинністю, у тому числі відмиванням коштів; випадками корупції, пов'язаними з великими обсягами активів, які можуть складати значну частку ресурсів держави та які ставлять під загрозу політичну стабільність і сталий розвиток цих держав. Також визнано, що запобігання корупції та викорінювати її - це обов'язок усіх держав і що для забезпечення ефективності своїх зусиль у цій галузі вони повинні співпрацювати одна з одною за підтримки й участі окремих осіб і груп, які не належать до державного сектора, таких як громадянське суспільство, неурядові організації та організації, що функціонують на базі громад [1, с. 76]

Підсумовуючи вищенаведене, зазначимо, що загальні особливості боротьби з корупцією і методи усунення цього ганебного явища передбачають: підконтрольність державних чиновників, державних інститутів громадськості і парламенту; відкритість і прозорість прийняття рішень на усіх рівнях державної влади і місцевого самоврядування; свободу слова, свободу засобів масової інформації та їхньої реальної незалежності; можливість громадського контролю за прийняттям найважливіших економічних і політичних рішень; незалежність судової влади; збалансованість гілок влади. Однією з головних складових формування і реалізації ефективної системи боротьби з корупцією є чітка взаємодія держав, у першу чергу їх правоохоронних органів, на регіональному і міжнародному рівнях, участь у заходах боротьби з цим негативним явищем [5, с. 98]

Проведений аналіз міжнародного досвіду щодо протидії та запобігання корупції дозволяє сформулювати уявлення про основи передової національної антикорупційної стратегії, розвиток якої необхідний у сьгоднішній Україні: сильна політична воля вищого керівництва держави до боротьби з корупцією і сформована на її основі єдина державна політика в галузі боротьби з корупцією, яка б включала комплекс заходів державного, політичного, економічного, соціального і правового характеру; організований соціальний контроль з боку громадянського суспільства за всією системою державного адміністрування і забезпечена можливість порушення в цих рамках кримінального переслідування правопорушників; незалежність судової влади; жорстка підзвітність осіб, які наділені владними повноваженнями, перед реально незалежним органом, що здійснює моніторинг чистоти діяльності державних службовців, а також наділений повноваженнями по притягненню до відповідальності посадовців незалежно від їх місця в ієрархічній структурі влади. Науковий керівник: д. ю. н., професор Лук'янець Дмитро Миколайович

Список використаних джерел

1. Ільєнок Т. В. // Наукова стаття // Юридична наука № 2/2013 «Боротьба з корупцією: міжнародний досвід».2013, С. 102-106.
2. Решетников Ф.М. Ответственность за должностные преступления в зарубежных странах / Ф.М. Решетников. М., 2007. С. 202-206.
3. Unraveling Corruption: Understanding of Corruption and their Willingness to Take Action. ICAC Research Report Number 1 (April, 2012). 214р. переклад Є. В. Вишневського.
4. Чемерис І.В. Зарубіжний ДОСВІД ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ в СИСТЕМІ державного управління / І.В. Чемерис // Стратегічні пріоритети. 2009. № 4. С. 152-154.
5. Пундей Сар Дж. Боротьба з корупцією. Критичний огляд з аналізом міжнародного досвіду // Проблеми економічного зростання: питання доброчесності: матеріали українсько-американського семінару Львів. 2013. С. 145-148.

Кравець Вікторія Вікторівна,

ад'юнкт відділу докторантури та ад'юнктури
Національної академії внутрішніх справ

АНАЛІЗ КОРУПЦІЙНИХ ВИЯВІВ У СФЕРІ МЕДИЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ ЛАТВІЇ

Питання корупції у сфері медичного обслуговування населення є актуальними і для Латвії. Про те, як у цій країні борються з цим явищем.

Дослідження, опубліковане в 2018 р. міжнародною дослідницькою компанією «Health Consumer Powerhouse», показало, що неофіційні платежі лікарям в латвійській системі з медичного обслуговування населення є реальністю, з якою пацієнти стикаються щодня. Латвія входить до числа країн, де жителі/пацієнти переконливо заявили, що неофіційні платежі лікарю пацієнтом є частим явищем.

Опитування, проведене латвійським Дослідницьким центром громадської думки, показало, що серед респондентів з Латвії віком 18-74 років, які зверталися за медичним обслуговуванням в поліклініку і/або лікарню протягом останніх 2 років, кожен третій (33 %) здійснював неофіційні платежі, використовував знайомство або подарунки для осіб, з якими контактував, у тому числі

21 % презентували невеликі подарунки (сувеніри, квіти, цукерки), 16 % використовували особисті зв'язки, 7 % - неофіційні платежі, 1 % - великі подарунки і 0,4 % - оплачували обід або розважальні заходи [1].